

Sygn. akt I PK 263/18

POSTANOWIENIE

Dnia 7 sierpnia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Rączka

w sprawie z powództwa A. Z.
przeciwko C. Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w Z.
o rentę wyrównawczą,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 7 sierpnia 2019 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w C.
z dnia 7 grudnia 2017 r., sygn. akt IV Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;**
- 2. zasądza od powoda na rzecz pozwanego kwotę 450 (czterysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 7 grudnia 2017 r., sygn. akt IV Pa [...], IV Pz [...] Sąd Okręgowy w C. w wyniku apelacji pozwanej C. Sp. z o.o. w Z. oraz apelacji i zażalenia powoda A. Z., zmienił zaskarżony wyrok Sądu Rejonowego w Z. z 31 sierpnia 2017 r., sygn. akt IV P [...] w punkcie 1. tiret pierwszy w części w ten sposób, że oddalił powództwo co do kwoty 27,14 zł; zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. tiret drugi w części w ten sposób, że oddalił powództwo co do kwoty 164,32 zł; zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. tiret trzeci, czwarty i piąty w ten sposób, że oddalił powództwo; zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2. w części dotyczącej

roszczeń za okres od 1 października 2012 r. do 29 maja 2013 r. w ten sposób, że odrzucił pozew w tym zakresie; zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 7. w ten sposób, że nakazał pobrać od pozwanej C. spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w Z. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Z. kwotę 27 zł tytułem opłaty od pozwu, której powód nie miał obowiązku uiścić, odstępując od obciążenia pozwanej wydatkami z tytułu opinii biegłej; oddalił apelację pozwanej w pozostałej części; oddalił apelację powoda; oddalił zażalenie powoda oraz nie obciążył powoda kosztami procesu strony pozwanej przed sądem drugiej instancji.

Pozwem z 8 października 2013 r., sprecyzowanym ostatecznie po wydaniu opinii przez biegłego z zakresu księgowości, powód A. Z. wniósł o zasądzenie od C. Sp. z o.o. w Z. podwyższenia renty wyrównawczej w kwocie po 636,45 zł miesięczne za okres od kwietnia 2012 r. Powód wnosił o „ściągnięcie” zarobków od kwietnia 2012 r. z F. z o.o. w B. i Zakładu Poprawczego Z.. Podnosił, iż w ostatniej sprawie o sygn. akt IV P [...] do opinii biegłego były uwzględnione zarobki z F. za styczeń, luty, marzec 2012 r. z uwzględnieniem waloryzacji renty z ZUS. Argumentował, iż zasadność i konieczność podwyższenia renty wyrównawczej do zarobków porównywanych pracowników od kwietnia do nadal ma na celu całkowite optymalne pokrycie uszczerbku materialnego na bieżąco za każdy miesiąc, tak jakby pracował. Wyjaśniał, iż wyrównania płacowe w jego przypadku są niezbędne, ponieważ od chwili wypadku całe leczenie, rehabilitacja i kosztowną pomoc osób trzecich, pokrywa sam ze swoich dochodów.

Pozwana C. Sp. z o.o. w Z. wniosła o odrzucenie pozwu za okres od kwietnia 2012 r. do maja 2013 r. oraz o oddalenie powództwa w pozostałej części. Zdaniem strony pozwanej za okres od kwietnia 2012 r. do maja 2013 r. w niniejszej sprawie występuje powaga rzeczy osądzonej. Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z 10 października 2012 r., sygn. akt IV P [...] ustalił wysokość renty wyrównawczej dla powoda na przyszłość. Orzeczenie obejmowało również okres kwiecień-wrzesień 2012 r. Ostatecznie o żądaniu powoda wypowiedział się Sąd Okręgowy w C. w dniu 29 maja 2013 r. w sprawie o sygn. akt IV Pa [...].

Co do oddalenia powództwa strona pozwana powołała się na art. 907 § 2 k.c., zgodnie z którym, w razie zmiany stosunków każda ze stron może wystąpić o zmianę wysokości lub czasu trwania renty. Przy czym to na powodzie ciąży

obowiązek udowodnienia, nie wykazał zmiany stosunków. Powód w pozwie powoływał się na koszty leczenia, rehabilitacji. Twierdzeń tych powód nie potwierdził żadnym dokumentem.

Wyrokiem z 25 lipca 2017 r. Sąd Rejonowy w Z. w punkcie 1 zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda tytułem renty wyrównawczej: - kwotę 230,40 zł za miesiąc czerwiec 2013 r. z ustawowymi odsetkami od 10 lipca 2013 r., do dnia zapłaty, - kwotę 495,54 zł za miesiąc czerwiec 2014 r. z ustawowymi odsetkami od 10 lipca 2014 r. do dnia zapłaty, - kwotę 875,94 zł tytułem premii urlopowej z ustawowymi odsetkami od 9 marca 2015 r. do dnia zapłaty, - kwotę 1.571,96 zł tytułem premii efektywnościowej z ustawowymi odsetkami od 1 czerwca 2015 r. do dnia zapłaty. - kwotę 184,25 zł tytułem premii efektywnościowej z ustawowymi odsetkami od 1 czerwca 2016 r. do dnia zapłaty w miejsce renty wyrównawczej zasądzonej przez Sąd Rejonowy w Z. wyrokiem z 10 października 2012 r. w sprawie IV P [...] w kwocie po 1.615,97 zł miesięcznie; w pozostałej części powództwo oddalił (pkt 2); za okres od kwietnia 2012 r. do 30 września 2012 r. powództwo odrzucił (pkt 3); nie obciążył powoda kosztami postępowania w części oddalającej i odrzucającej powództwo (pkt 4); kosztami opinii biegłej w kwocie 3.888,76 zł obciążył Skarb Państwa (pkt 5); ustalił opłatę na kwotę 168 zł (pkt 6); zasądził od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa (kasa Sądu Rejonowego w Z.): - kwotę 4.149,06 zł „koszty opinii biegłej”, kwotę 168 zł tytułem nie uiszczonej opłaty sądowej (pkt 7).

Wyrok Sądu pierwszej instancji zaskarżyły apelacjami obie strony. Powód zaskarżył ten wyrok w zakresie punktów 1 i 2, zarzucając mu naruszenie art. 261 k.c. w związku z art. 444 k.c. i art. 907 § 2 k.c. oraz art. 233 k.p.c. Z kolei strona pozwana zaskarżyła wyrok Sądu Rejonowego również w części, zarzucając mu naruszenie art. 907 § 2 k.c. w zw. z art. 444 § 2 k.c., art. 361 § 2 k.c. w zw. z art. 444 § 2 k.c. w zw. z art. 907 § 2 k.c. oraz art. 321 § 1 k.p.c.

Sąd Okręgowy w wyniku rozpoznania apelacji stwierdził, że apelacja powoda jest nieuzasadniona, natomiast apelacja strony pozwanej zasługuje na częściowe uwzględnienie.

Sąd drugiej instancji podzielił i przyjął za własny stan faktyczny ustalony przez Sąd Rejonowy.

Sąd odwoławczy uznał, że wysokość renty wyrównawczej była przedmiotem analizy sądowej za okres aż do wydania wyroku sądu odwoławczego z 29 maja 2013 r., a nie tylko za okres do 30 września 2012 r., jak przyjął to Sąd pierwszej instancji. Nie ma podstaw do uznania, iż sprawa między stronami toczyła się tylko co do renty uzupełniającej za zamknięty okres, skoro w ramach art. 907 § 2 k.c. orzeczono również o tym świadczeniu na przyszłość, co było także przedmiotem badania przez sąd drugiej instancji. Wobec tego Sąd Okręgowy, na mocy art. 386 § 3 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 2 w części dotyczącej roszczeń za okres od 1 października 2012 r. do 29 maja 2013 r. i pozew w tym zakresie odrzucił. Omyłkowo w tym zakresie nie uchylono wyroku Sądu pierwszej instancji, którym oddalono powództwo co do żądania podwyższenia renty wyrównawczej za okres od 1 października 2012 r. do 29 maja 2013 r.

W ocenie Sądu drugiej instancji, powód nie wykazał, aby istotnie istniały zwiększone potrzeby związane ze zmianą sytuacji zdrowotnej, że ponosił koszty z tym związane, że są to koszty konieczne, a przede wszystkim że przekraczają one kwotę otrzymywanych już świadczeń. Ponadto, powód nie pobierał wcześniej od pozwanego renty związanej ze zwiększonymi potrzebami, lecz rentę wyrównawczą rekompensującą utracone zarobki w związku z wyłączeniem zdolności do pracy. Sądowi odwoławczemu z urzędu wiadomym było, iż w sprawie IV P [...] Sądu Rejonowego w Z. powód formułował roszczenie o rentę z tytułu zwiększonych potrzeb, które to roszczenie zostało oddalone. Apelacja powoda została oddalona przez Sąd Okręgowy w C. w sprawie sygn. IV Pa [...], a w uzasadnieniu wyroku wskazano, iż doszło do przedawnienia roszczeń w tym zakresie, jak i niewykazania ich zasadności.

Sąd Okręgowy uznał, że niedopuszczalne jest przyjęcie, iż w ramach powództwa o podwyższenie renty można zasądzić pewne składniki wynagrodzenia jako takie wprost i to bez analizy porównawczej z aktualnymi dochodami powoda. Nie mamy wszak do czynienia z procesem o wynagrodzenie, lecz o rentę uzupełniającą. W związku z tym, nie można nawet w ramach potencjalnych zarobków powoda uwzględniać premii efektywnościowej za rok 2014 i 2015 oraz premii urlopowej, które zostały przyznane i wypłacone po dacie, w której ustał obowiązek wypłacania renty uzupełniającej powodowa. Wobec powyższego Sąd

Okręgowy, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w punkcie 1. tiret trzeci, czwarty i piąty w ten sposób, że powództwo oddalił.

Zdaniem Sądu drugiej instancji, brak było podstaw do przyjęcia, iż dochody w tym zakresie powód utracił na skutek wypadku przy pracy. W tej sytuacji potencjalnych zarobków z pracy w Zakładzie Poprawczym i Schronisku dla Nieletnich w Z. nie można przyjmować do ustalenia hipotetycznych dochodów, które powód osiągałby, gdyby nie doszło do wypadku przy pracy. W ocenie Sądu Okręgowego dla ustalenia zarobków hipotetycznych bardziej miarodajne było odniesienie do wynagrodzeń trzech pracowników, skoro takie zostały ujawnione, albowiem w większym stopniu pozwala to na wyeliminowanie indywidualnego przebiegu stosunku pracy każdego z nich. Należy przy tym wskazać, iż wszyscy ci pracownicy zajmowali identyczne stanowisko, posiadali identyczne wykształcenie, ponad 30- letni staż pracy i wszyscy byli nieco młodszy od powoda. Takie wyliczenie jest nieco korzystniejsze dla powoda od zaprezentowanego przy uwzględnieniu zarobków dwóch pracowników. Wobec powyższego Sąd Okręgowy, na mocy art. 386 § 1 k.p.c., zmienił zaskarżony wyrok w zakresie punktu 1. tiret pierwszy w części.

Sąd Okręgowy uznał w końcu, że na uwzględnienie nie zasługiwało również zażalenie powoda, wskazując przy tym, że powód niewątpliwie jest osobą schorowaną, ale osiąga stałe znaczne dochody w wysokości ponad 5.000 zł miesięcznie i będzie w stanie ponieść koszty zastępstwa procesowego w wysokości 1.800 zł. Sam stan zdrowia powoda nie może być przesłanką do kredytowania jego nieuzasadnionych roszczeń, w związku z czym nie zachodziły podstawy do nieobciążania powoda kosztami postępowania.

Powyższy wyrok Sądu Okręgowego zaskarżył powód skargą kasacyjną w całości.

Uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania oparto na podstawach przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 (potrzeba dokonania wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości) i pkt 4 (oczywista zasadność skargi kasacyjnej) k.p.c. Skarżący nie wyjaśnił w żaden sposób, które przepisy i w jakim zakresie budzą poważne wątpliwości w orzecznictwie. Wskazano natomiast, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna,

bowiem w toku postępowania apelacyjnego i podejmowanych czynności decyzyjnych związanych z wydaniem zaskarżonego orzeczenia nie została zrealizowana zarówno funkcja rozpoznawcza, jak i kontrolna sądu, których założenia i istota zostały wyjaśnione w uchwałach Sądu Najwyższego - mających moc zasad prawnych - z 23 marca 1999 r., III CZP 59/98 i z 31 stycznia 2008 r., III CZP 49/07.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o:

1. Nieprzyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania;
2. Zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów wywołanych wniesieniem skargi kasacyjnej i kosztów postępowania kasacyjnego, w tym tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego;

W przypadku przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, o:

1. Oddalenie skargi kasacyjnej w całości;
2. Zasądzenie od powoda na rzecz pozwanej kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych oraz kosztów opłaty skarbowej od pełnomocnictwa procesowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna powoda nie kwalifikuje się do przyjęcia jej do merytorycznego rozpoznania. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie (1) występuje istotne zagadnienie prawne, (2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, (3) zachodzi nieważność postępowania lub (4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

Wniesiona w sprawie skarga kasacyjna zawiera wniosek o przyjęcie jej do rozpoznania uzasadniony w ten sposób, że w sprawie występuje potrzeba dokonania wykładni przepisów prawa wywołujących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.). Nie można jednak uznać, że skarżący wykazał istnienie przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 pkt 2 i 4 k.p.c.

W razie powołania przesłanki przedsądu, jaką jest potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie, przepisy mające być przedmiotem wykładni Sądu Najwyższego powinny należeć do katalogu przepisów, których naruszenie przez sąd drugiej instancji zarzucono w ramach podstawy skargi (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 września 2002 r., I PKN 682/01, OSNP 2004 nr 12, poz. 211). Rzeczą skarżącego jest zaś wykazanie, że określony przepis prawa, mimo iż budzi poważne wątpliwości, ze sprecyzowaniem, na czym te poważne wątpliwości polegają, nie doczekał się wykładni, bądź niejednolita jego wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (postanowienia Sądu Najwyższego: z 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z 28 marca 2007 r., II CSK 84/07, LEX nr 315351; z 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231; z 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43 i z 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08, LEX nr 494133). Oczywiście jest, że budzący wątpliwości interpretacyjne przepis musi mieć zastosowanie w sprawie, a jego wykładnia – mieć znaczenie dla jej rozstrzygnięcia. Przedmiotem zainteresowania Sądu Najwyższego jest jednak sam przepis, a nie rozstrzygnięcie konkretnego sporu. Stąd też wspomniane wątpliwości interpretacyjne powinny być na tyle poważne, by ich wyjaśnienie nie sprowadzało się do prostej wykładni przepisów. W tym wyraża się publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej. Celem realizowanym w wyniku rozpoznania skargi kasacyjnej jest bowiem ochrona interesu publicznego przez zapewnienie jednolitości wykładni przepisów prawa oraz wkład Sądu Najwyższego w rozwój jurysprudencji i prawa pozytywnego, a nie korekta orzeczeń wydawanych przez sądy powszechne (postanowienie Sądu Najwyższego z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147).

Natomiast, przesłanka oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.) spełniona jest wówczas, gdy zachodzi niewątpliwa, widoczna na pierwszy rzut oka, tj. bez konieczności głębszej analizy, sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa nie podlegającymi różnej wykładni (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; z dnia 10 stycznia 2003 r., V CZ 187/02, OSNC 2004 nr 3, poz. 49). Musi być zatem oczywiste, że ma miejsce kwalifikowana postać naruszenia prawa, zauważalna *prima facie* przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, która przesądza o wadliwości zaskarżonego orzeczenia w stopniu nakazującym uwzględnienie skargi (por. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z 24 lutego 2012 r., II CSK 225/11, niepubl.; z 23 listopada 2011 r., III PK 44/11, niepubl.). Powołanie się na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje przy tym skarżącego do przedstawienia wyводу prawnego, uzasadniającego jego pogląd, że skarga jest oczywiście uzasadniona, przy czym, o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania konieczne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274).

Skarżący w ogóle nie wskazał w treści skargi kasacyjnej, jak również w uzasadnieniu wniosku o jej przyjęcie do rozpoznania, jakie przepisy wymagają wykładni ze strony Sądu Najwyższego oraz na czym polegają poważne wątpliwości interpretacyjne, jakie miałyby ujawnić się w niniejszej sprawie. Przeciwnie, cała treść uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania wskazuje raczej na to, że w ocenie skarżącego, Sąd drugiej instancji nie zrealizował funkcji rozpoznawczej oraz kontrolnej postępowania apelacyjnego, czym w sposób oczywisty naruszył prawo, tym bardziej nie wiadomo, jakie wątpliwości interpretacyjne miałyby być rozstrzygnięte przez Sąd Najwyższy. W związku z powyższym omawiana przesłanka nie mogła stanowić podstawy do przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania w niniejszej sprawie.

Nie można również uznać, że skarżący w niniejszej sprawie wykazał, aby skarga kasacyjna była oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wykazał jakiegokolwiek naruszenia prawa, tym bardziej oczywistego naruszenia prawa, które mogłoby uzasadniać przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania. Samo wskazanie, że nie została zrealizowana funkcja rozpoznawcza oraz kontrolna sądu nie jest wystarczające do uznania, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Skarżący nie wskazał bowiem ani przepisów prawa, które miałyby naruszyć Sąd Okręgowy, ani nie przedstawił jakiejkolwiek argumentacji prawnej, która mogłaby uzasadniać występowanie powołanej przesłanki oczywistej zasadności skargi. W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie wskazano również, jakie czynności sądu świadczyły o niezrealizowaniu przywołanych funkcji postępowania. W tej sytuacji zarzuty skarżącego należało uznać za gołosłowne i niemogące uzasadniać przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Stwierdzając, że nie zachodzą przyczyny przyjęcia skargi, określone w art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy postanowił zgodnie z art. 398⁹ § 2 k.p.c. Rozstrzygnięcie w przedmiocie kosztów ma swoje oparcie w § 10 ust. 4 pkt 2 w zw. z § 9 ust. 1 pkt 5 w zw. z § 2 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz.U. z 2015 r., poz. 1804).